

במה להגות תורה,
מדע והתיישבות
בשיתוף יש"ע שלנו

פרשת ויחי | 1767
י"ד טבת תש"פ | 11.01.20

ישיע
והורה שימדון והכל עם
מועצת יש"ע

תנועת ההתיישבות
אמנה

צמת
צומת צוותי מדע ותורה (ע"ר)

שבת בשבתו

שר הביטחון נפתלי בנט סייר
השבוע בבקעת הירדן יחד עם
מועצת יש"ע, שם ביקר במפעל
אריזה, ערך תצפית על השתלטות
פלסטינית על אדמות מדינה
וקיים ישיבה עם ראשי הרשויות.
(עמ' 14)

10

הכל צפוי והרשות נתונה
//
נקודת השקפה

8

לעשות חיים.
//
נהר היוצא מעדן

4

כחטזה - כבר לא רק מעץ
//
הלכה וטכנולוגיה
בחי המעשה

למה להסתבר?

בקשת הלוואה מהבנק משאירה אותך מבולבל ובלי פתרונות?

הגיע הזמן לעשות את השיחה הנכונה!

- פריסה יותר ארוכה
- סכומים יותר גבוהים
- התאמה אישית
- ריביות יותר נמוכות

בעלי תלוש של 5,000 ש"ח ומעלה, עם עבר בנקאי נקי בשיחה אחת תבינו שמגיע לכם לקבל יותר!

איך? וגשל יודע.

וגשל
משכנתאות • הלוואות • מימון

האיתנות צמח את ההצלחה

02-580-5-580

רח' ירמיהו 62, ירושלים • דוא"ל: al@wagshal.co.il

© 2020

שטחים כבושים? מי אמר

מגן - הייתה מוצדקת מבחינה חוקית. עובדה זו בצירוף הזיקה החזקה של ישראל לשטחים אלו, שוללות את הטענה כי מדובר בכיבוש לא חוקי.

עם סיומה של המלחמה, התקבלה במועצת הביטחון של האו"ם החלטה 242, הקוראת להפסקת אש ולהשכנת שלום בין הצדדים. בהחלטה זו נקבע בין השאר כי "קיום עקרונות המגילה מחייב השכנת שלום צודק ובר-קיימא במזרח התיכון, שיושגת על ידי פינוי כוחות מזוינים ישראליים משטחים שנתפסו במסגרת הסכסוך האחרון... ביטול כל טענה או מצב של לחמה, וכיבוד והכרה של הריבונות, השלמות הטריטוריאלית והעצמאות המדינית של כל מדינה ממדינות האזור, ושל זכותן לחיות בשלום בגבולות מוכרים ובטוחים, ללא איומים או מעשי אלימות".

ניסוחה המדוקדק של ההחלטה קובע כי ישראל מחויבת בניסוגה מחלק מהשטחים שתפסה במלחמה, אך לא מכולם. ניסוח זה לא נעשה כלאחר יד, וקדמו לו דיונים רבים במוסדות האו"ם, כאשר הנוסח הסופי נקבע בבירור בכדי לאפשר לישראל את שימור השליטה באותם שטחים הנצרכים לביטחונה. זאת בניגוד לעמדתם של הסובייטים והערבים שביקשו להחיל עיקרון זה ביחס לכלל השטחים שנתפסו במלחמה ובכל הגזרות.

טיועון נפוץ קובע, כי מדיניות ההתיישבות הישראלית ביהודה, שומרון ובקעת הירדן אינה חוקית, שכן מפירה היא את אמנת ג'נבה הרביעית, עליה ישראל חתומה. בסעיף 49 לאמנה זו נקבע בין השאר כי "...המעצמה הכובשת לא תגרש ולא תעביר חלקים מאוכלוסייתה האזרחית לשטח שנכבש על ידה...". החלטתו של סעיף זה על ההתיישבות ביהודה ושומרון מניחה שהנוכחות הישראלית בשטח אינה לגיטימית, שהשטח מוחזק על ידי ישראל כשטח כבוש ושההתיישבות באזור מהווה 'העברה' של חלקים מאוכלוסייתה לשטח הנכבש.

אולם הנחות אלו אינן עומדות במבחן הביקורת, בעיקר מכיוון שאמנה זו לא חלה על שטחי יהודה ושומרון - ישראל אינה כובש זר בשטח, זיקתה המשפטית לטריטוריה לא בוטלה מאז הענקת המנדט. כמו כן, אמנת ג'נבה עוסקת בשטח שנכבש ממדינה אחרת. ואילו בשטחי יהודה ושומרון מעולם לא הייתה קיימת ריבונות לגיטימית אחרת (כזכור, הכיבוש הירדני עד 1967 לא הוכר כלגיטימי).

לסיכום, מבחינת המשפט הבינלאומי לא קיימת הבחנה בין שטחי יהודה ושומרון לשאר חבלי הארץ. הזיקה המשפטית לטריטוריה כולה נובעת מכתב המנדט על פלשתינה' שהוענק על ידי חבר הלאומים לבריטניה, אשר מטרתו היא הקמתו של בית לאומי יהודי בארץ ישראל, מתוך הכרה בזכות היהודית ההיסטורית על השטח כולו.

ההתרחשויות שאירעו במשך השנים לא שינו עובדה בסיסית זו. הקו הירוק הוגדר כקו צבאי בלבד, הסיפוח הירדני של השטח היה לא חוקי והחלטה 242 של האו"ם אינה מחייבת נסיגה ישראלית מכל קווי 67'. אמנם, עדיין ישראל לא סיפחה את יהודה ושומרון ובכך טרם מימשה את זכותה ההיסטורית והמשפטית לעשות זאת, אך עובדה זו נובעת בעיקר משיקולים פוליטיים ומדיניים ולא מאילוצ משפטי. וה'שטחים הכבושים'? הם בכלל לא כבושים. לפי ההגדרות של האו"ם, שטחי יהודה ושומרון מכונים כ"שטחים שנויים במחלוקת", ועל כן ניתן לפי מומחי משפט בינלאומי להמשיך לבנות בהם ולקיים בהם חיים ישראליים פוריים ובטוחים.

מייסודה של הסתדרות הפועל המזרחי בא"י

// מו"ל צמח צומח צוותי מדע ותרזה (ניר) // בניגול גל אורן לונרנס // הוצאת העלון בתמיכת משרד החינוך
 // עורך: יוסף ארנפלד sb@zomet.org // עורך משנה: אלנתן זכריה - מועצת יש"ע
 // עיצוב: סטודיו 'גל אורן לונר'
 // לפרסום מודעות: 054-9000871 // הפצה: 'מקור ראשון', יוסי: 052-8908518

העלון לעילוי נשמת הרב ישראל רוזן זצ"ל, מייסד מכון צומת

לפני מספר שבועות הודיע מזכיר המדינה של ארה"ב מייק פומפאו שממשל טראמפ משנה את גישת ממשל אובמה בנוגע לחוקיותם של היישובים הישראליים ביהודה, שומרון ובקעת הירדן. לדבריו, הקמת יישובים ביהודה ושומרון אינו מנוגד לחוק הבינלאומי. שנים אנחנו שומעים את ש"השטחים כבושים", אולם מדובר בטענה מניפולטיבית שאינה תואמת את החוק הבינלאומי.

נראה שמזכיר המדינה האמריקאי מכיר את החוק הבינלאומי וגם את ההיסטוריה. בשנת 1917 הכריז שר החוץ הבריטי ארתור ג'יימס בלפור על כך ש"ממשלתנו רואה בעין יפה את הקמתו של בית לאומי יהודי בארץ ישראל". הצהרה זו סייעה לבסס את טענות הבריטים על ארץ ישראל לאחר המלחמה, ובוועידת סאן-רמו ב-1920 החליט חבר הלאומים על מסירת הטריטוריה למשמרת בריטית תחת תנאים שפורטו 'במנדט על פלשתינה'. מסמך זה, שנועד על פי הגדרתו לשמש ל"הגשמת הצהרה שניתנה לכתחילה... מטעם הממשלה הבריטית... לטובת הקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל", כולל בתוכו הצהרה בחורה בדבר הזכות היהודית על הארץ: "בכך ניתנה הכרה לקשר ההיסטורי של העם היהודי לפלסטיין ולהצדקת בנייתו מחדש את ביתו הלאומי בארץ זו...". 'המנדט על פלשתינה' מכיר בזכויות ההיסטוריות של היהודים על הארץ ומהווה את הבסיס החוקי לקיומה של מדינת ישראל. המנדט חל על כל השטח שממערב לירדן, ללא יוצא מן הכלל.

עם התפרקותו של חבר הלאומים והקמתו של ארגון האומות המאוחדות לאחר מלחמת העולם השנייה, נוסח סעיף מיוחד באמנת האו"ם הנוגע להמשכיותו של התחייבויות חבר הלאומים ביחס אל האו"ם, בסעיף זה נקבע כי: "דבר מתוך האמנה אל לו להתפרש כשינוי כלשהו של זכויות כלשהן של כל מדינה או כל עם או תנאים של הסכמים בינלאומיים קיימים".

ב-29 בנובמבר 1947 הוצגה בפני העצרת הכללית של האו"ם החלטה 181 הידועה בשם "תכנית החלוקה". על פי תכנית זו, נועדה ארץ ישראל לחלוקה לשתי מדינות, ערבית ויהודית, לפי מפת ההתיישבות והדמוגרפיה באותו זמן. החלטה זו - ככל החלטות העצרת הכללית של האו"ם - אינה בעלת תוקף מחייב, ותוקפה נובע מהסכמת הצדדים בלבד. ואולם, בעוד שישיראל קיבלה החלטה זו בחפץ לב, נציגי הערבים התנגדו לה בתוקף ופתחו בהתקפות על היישוב היהודי, שהתפתחו למלחמת העצמאות. החלטת החלוקה נותרה אפוא לא מחייבת, ולא שינתה דבר מהתחייבויות המנדט.

סיומה של מלחמת השחרור יצר מפת גבולות חדשה בטריטוריה המנדטורית. מפה זו גובשה במסגרת הסכמי רודוס שסיימו את המלחמה, ושיקפה את המצב הצבאי בשטח באותה עת. השאיפה כי מפה זו תשמש בסיס להסדר קבע עתידי נדחתה על ידי מדינות ערב שדרשו כי הקו הירוק יוגדר כקו הפרדה בין הצדדים הלוחמים, ולא כקו המבטא בעלות או ריבונות על שטח כלשהו.

לאחר מלחמת השחרור נותרו שטחי יהודה ושומרון תחת שלטון ירדני, ובמשך השנים הבאות ניסתה הממלכה האשמיית לספח את האזור. אולם זה היה מהלך לא חוקי שהוכר על ידי בריטניה ופקיסטן בלבד. מלחמת ששת הימים שינתה את מפת האזור באופן דרסטי, כאשר לראשונה הושגה נוכחות ישראלית ברורה על כל שטחי ארץ ישראל המנדטורית. מלחמת ששת הימים - שהייתה מלחמת

זמני כניסת ויציאת שבת יחי

BARKAN VINEYARDS
 היקב הישראלי המעוטר ביותר בתחרויות יין בינלאומיות

2

1

6

5

4

ובעין דומה ראיתי את המראות... והלב גאה והקומה זקופה כי בניסיון הקשה שהקב"ה העמיד אותנו עמנו, ושם ה' מתגשם בעולם, והקהילות קמות והאומה ממשיכה ביתר שאת."

5 החזרת המשילות עשרות ערבים ואנרכיסטים הגיעו ביום שישי האחרון לכביש הגישה ליישוב אביגיל שבהר חברון ולמעין הסמוך והטרידו רכבים שחלפו במקום, ההפגנות מתרחשות מעת לעת אך הפעם עלו מדרגה כשהאנרכיסטים והערבים מנופפים בדגלי אש"ף והשחיתו גרפיטי שלטים וסלעים בכניסה למעיין. בשנה האחרונה התחזק שיתוף הפעולה של התושבים והמועצה האזורית הר חברון עם ארגונים כמו עד ואו-DMU. אלה העבירו התרעה לתושבים ולכוחות הביטחון כבר ביום שלפני על ההפגנה המתוכננת. הארגונים עוקבים אחר האנרכיסטים שמוגיעים מחו"ל ומתסיסים את תושבי האזור הערבים להתנכל להתיישבות ולפלש לקרקעות. לאחרונה החלה משטרת ישראל ומשרד החוץ לפעול נגדם לאחר שפעלו נגד חיילים ושוטרים. ראש המועצה האזורית הר חברון **יוחאי דמרי**: "אנו רואים בחומרה את הפעילות האיחפאית ביהודה ושומרון הפוגעת במשילות הישראלית ובתושבים. בזמן שכוחות טרור מאיין מפעילים אוכלוסייה אזרחית על גבולות המדינה לפגוע בנו, שולחות מדינות אירופה 'פעילי זכויות' - אנרכיסטים לתכניס מדינת ישראל להתסיס את השטח, לפגוע בשגרת התושבים ולשנות מציאות על ידי מימון טרור החקלאות והבניה."

6 המנזר הנסתר בהובלת בית ספר שדה כפר עציון יצאו כשלוש מאות מטיילים למנזר המרסבא שבצפון מדבר יהודה. המנזר נבנה במאה ה-5 ומה כמה מאות שנים מתקיים בו טקס מיוחד, בו מדליקים אנשי המנזר אלפי נרות בכוכים שבצוק ובחלונות המנזה. המטיילים שיצאו מאזור מעלה אדומים, חלקם ברכבי שטח וחלקם על רכבי ספארי, עזרו בדרך במספר נקודות תצפית והשיאו נרשם כשהתמקמו לקראת השקיעה מול הצוק ובו אלפי האורות. מנהל בית הספר שדה כפר עציון **יוחנן חגנטל**, הסביר את הקושי בהגעה למנזר: "בעבר ניתן היה להגיע לצפון מדבר יהודה דרך מזרח גוש עציון", אמר, "מאז הוקמה הרט"פ או נאלצים לנסוע דרך אזור מעלה אדומים שבשילי מדבר יהודה כדי להגיע לתצפית על המרסבא. כיום יותר מתמיד חשוב להכיר לעם ישראל את האזור הנפלא הזה."

קרדיט: גדעון שרון/לע"מ, דוברות אפרת, מירי צחי

תחבורה במינהל האזרחי **ישראל אפריאט**. במכתב ששלח השר לראשי הרשויות ביהודה ושומרון כתב: "כפי שהנכם יודעים אנו בתהליכים מתקדמים בביצוע תכנית אב לתחבורה אשר נעשית בשת"פ בין משרד התחבורה, צוות אב לתחבורה והמינהל האזרחי. תכנית זו תהפוך בהמשך הדרך לתמ"א לדרכים ביו"ש, והדבר יעווג אל"ה בהחלטת ממשלה". ראש המועצה האזורית גוש עציון **שלמה נאמן** אמר: "תכנית אב לתחבורה ליהודה ושומרון שנבנית עם משרד התחבורה היא חשובה מעין כמוה לעתיד ההתיישבות. אנו מודים לשר התחבורה ולאנשי משרדו שלוקחים ברצינות את המשימה ולוקחים אותנו עוד צעד לעבר מטרופולין ירושלים הרחב ולצוות המקצועי של מועצת יש"ע שמלווה את התהליך מקרוב". ראש המועצה האזורית הר חברון **יוחאי דמרי** אמר: "שמחנו לפגוש עבודת תכנון רצינית ברמת המדינה ולא רק באמת המועצה שרואה את טובת תושביה. לאחר שנים מדינת ישראל מתחילה להפנים שבהר חברון גרים אזרחים והם זכאים לתכנון ופיתוח כמו בכל אזור בארץ."

3 עוצרים את ההשתלטות תנועת רגבים פנתה השבוע לראש הממשלה **בנימין נתניהו** ולשרי הקבינט המדיני-בטחוני, בפנייה דחופה לגבש תגובה ישראלית לצעדי הרשות הפלסטינית בשטחי C. ראש ממשלת הרשות הפלסטינית, מוחמד שתאייה, הצהיר בראיון על סדרת מהלכים שמטרתם להגביר את מאמצי ההשתלטות הפלסטינית על שטחי C, אשר נמצאים תחת אחריות ישראלית מלאה. "אני מפציר בכל האזרחים להתנהג בשטחי C כאילו כל סנטימטר בהם הוא שלנו."

4 מורשת קטיף מרכז מורשת קטיף בניצן אירח השבוע את שר החינוך **הרב רפי פרץ** במסגרת ההיערכות ליום גוש קטיף שיצויין במערכת החינוך בחודש הבא. השר פתח את הביקור בארכיון ובהסבר על מערכי השיעורים השונים שפותחו עם השנים ומשמשים את בתי הספר השונים. במהלך הביקור ליווה את השר גם יו"ר מרכז קטיף **הרב יצחק לוי**, שיווח עימו על חשיבות קיום יום גוש קטיף במערכת החינוך. במרכז המבקרים פגש שר החינוך את חניכי מכינת 'קלע אלון' וביקש מהם לקחת מהביקור את "תעצמות הנפש של המתיישבים שעל אף הפגיעה הקשה והכאב הגדול והעבודה שפנו באופן לא מוסרי לא נטשו את הדרך וידעו לשמור על עם אחד". בספר המבקרים כתב "לב כואב

1 בנט בבקעה שר הביטחון **נפתלי בנט** ביקר השבוע בבקעת הירדן בהובלת מועצת יש"ע. הסיור החל במושב תומר יחד עם ראש מועצת בקעת הירדן ויו"ר מועצת יש"ע **דוד אלחייני**. בביקור בבית אריזה לפלפל שבמושב. לאחר מכן, המשיכו לתצפית על היישוב פצאל מכביש 505. בתצפית ניתנה לשר סקירה מקיפה על הבנייה הערבית וההשתלטות המסיבית על אדמות מדינה ושטחי C במרחב. את הסיור חתם השר בנט במפגש מקצועי עם ראשי הרשויות במועצת יש"ע, שם נכחו ראשי המועצות **יוחאי דמרי** מהר חברון, **ישראל גנץ** מנבימין, **אריה כהן** ממגילת-ים המלח, **שלמה נאמן** מגוש עציון, **אלי שביד** מאריאל, **חננאל דורני** מקדומים, **אליהו ליבמן** מקרית ארבע, **הרב הלל הורוביץ** ממנהלת חברון, **ניר ברטל** מאורנית, **שי אלון** מבית אל, **שלמה ללוש** ממעלה אפרים, **שי החצווייג** מאלפי מנשה, **אסף מינצר** מאלקנה, **חיים מנדל שקד** מהר אדר, **אליהו גפני** מעמענאל, **יגאל להב** מקרית שומרון, מנכ"ל מועצת יש"ע **יגאל דילמוני** והצוות המקצועי של השר **בנט** אמר: "אני לא באו". אני בעד ההתיישבות בצורה מלאה, זאת המדיניות שלי. כשר הביטחון יש לי עמדה ברורה של הרחבת ההתיישבות ביהודה ושומרון בצורה המהירה, הטובה והחזקה ביותר. בנוגע לשטחי C, יש כאן מערכה ואנחנו עולים על הזירה. זו בנייה פוליטית במטרה לצבור כמה שיותר מאדמותינו. מטרתנו היא לבנות ולהתחזק כמה שיותר בשטחי C" יו"ר מועצת יש"ע **דוד אלחייני**: "אני מודה לשר שהגיע לבקר יחד עם 17 ראשי הרשויות ביהודה, שומרון ובקעת הירדן. תודה על ההקשבה, הנכונות והפתיחות לסייע לקידום ההתיישבות במגוון הנושאים שהועלו בפניך. אנו מקווים כי תביא לידי ביטוי את פיסת עולמו בנושא המנהל האזרחי ובנושאים נוספים."

2 תנופת תחבורה צוות תכנית האב לתחבורה ביהודה, שומרון ובקעת הירדן, השלים לאחרונה את איסוף הנתונים וגיבוש תחזיות התנועה ל-25 השנים הבאות. הממצאים הוצגו לשר התחבורה **בצלאל סמוטריני**, שהנחה את הצוות להציג ולסנכרן את התוכניות עם הרשויות. במסגרת זו, נערכו שלושה ימי חשיפה לראשי הרשויות, מהנדסי הרשויות והמנכ"לים. הצוות עבד חודשים ארוכים, והשבוע הוצג הבסיס ליבוש החלופות של התשתיות בתחום הכבישים, מסילות והתחבורה הציבורית. את הימים המרכזיים העבירו אנשי צוות תכנית אב אשר עבדו במהלך הפרויקט בצמוד לקמ"ט